

PRIVREDNA/GOSPODARSKA
KOMORA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

Broj 6 • Godina IV • Mart/Ožujak 2003.

GLASNIK

SKUPŠTINA P/GKFBiH

**Stvoriti
jedinствен
ekonomski
prostor**

Stvoriti jedinstven ekonomski prostor

Druga sjednica Skupštine P/GKFBiH drugog saziva održana je krajem februara, u Sarajevu * Razmatrana godišnja dokumenta P/GKFBiH i izvještaj o aktivnostima P/GKFBiH na donošenju propisa fiskalne politike

Razmatran je i usvojen Izvještaj o radu za 2002. godinu, uz konstataciju da je Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH izvršila poslove i aktivnosti utvrđene Zakonom, Statutom i Okvirnim programom aktivnosti za 2002. godinu.

Značajna aktivnost u 2002. godini bila je usmjerena na organizovanom pružanju pomoći i podsticaja malom i srednjem biznisu, organizovana je Međunarodna konferencija o ovoj temi, a počelo je i organizovanje Podsticajnog centra P/GKFBiH.

Tokom prošle godine je nastavljeno i konstituisanje strukovnih i poslodavačkih asocijacija, saglasno odlukama organa Komore i iskazanoj potrebi njenih članova.

Nastavljen je i trend jedinstva ukupnog poslovanja, predstavljanja i zastupanja privrede FBiH, rada organa,

Dr Sead Kreso prezentirao "Analizu uvođenja PDV-a"

te strukovnih udruženja i grupacija, kao i koordinacije zajedničkih aktivnosti komorskog sistema FBiH.

Upravni odbor je tokom prethodne godine razradio detaljan plan aktivnosti koji se odnosio na bitna pitanja i za privredu i za komorski sistem. Trenutno je u fazi realizacije nekoliko konkretnih projekata iz oblasti fiskalne politike. U saradnji sa Ekonomskim institutom u Sarajevu obavljeno je istraživanje "Analiza uvođenja PDV-a". Skupštini je analizu prezentirao član Upravnog odbora i direktor Instituta i naglasio da Analiza treba biti jezgro iz kojeg se emituju interesi svih članova Komore. Analiza

je pokazala trenutno stanje u fiskalnoj politici u BiH, sa osvrtom na PDV-e u zemljama Evropske unije, te predložila model načina obračuna i prikupljanja vodeći računa o "Direktivi 6. Bijele knjige" koja se odnosi na jedinstven PDV-e na nivou države.

Uvođenjem PDV-a i stvaranjem boljih uslova fiskalne politike u ekonomiji kakva je naša, stvorili bi se povoljniji uslovi za privređivanje, kao i jedinstven ekonomski prostor, što je naš osnovni privredni interes.

Zaključeno je da su organi Komore, strukovne asocijacije i Stručna služba obavljali svoje funkcije i zadatke, prema uslovima u privredi, potrebama i zahtjevima članova.

Konstatovano je da ima i nerealiziranih zadataka iz Okvirnog programa rada za 2002. godinu, većim dijelom zbog toga što do kraja nisu definisani odnosi sa S/VKBiH, posebno u oblasti strukovnog organiziranja i promocije privrede u inozemstvu i nekim drugim segmentima komorske aktivnosti. Ovom prilikom konstatovano je da su i strukture vlasti dobrim dijelom doprinijele da se ne realizuje određeni broj zadataka i aktivnosti, s obzirom na djelimično prihvatanje Komore kao partnera u zastupanju interesa privrede. U aktivnostima u kojima je Komora bila prihvaćena kao partner bilo je i pozitivnih rezultata od interesa za članove - privredne subjekte, što se vidi iz Izvještaja o radu za 2002. godinu. Ovo treba i strukturama vlasti da bude indikator za razvijanje i unapređenje partnerskog odnosa sa Komorom kao jedinom asocijacijom privrede koja zastupa opšte interese privrede FBiH.

Okvirni program aktivnosti Komore za 2003. godinu predviđa ostvarenje osnovnih zadataka proizašlih iz

njenih nadležnosti, naročito u oblasti zastupanja i promocije privrede FBiH, te aktivnijeg uključivanja u realizaciju zadataka predviđenih Makroekonomskom vizijom razvoja FBiH.

Osvrt na stanje u privredi BiH dao je Jago Lasić, predsjednik P/GKFBiH, te istakao ciljeve ekonomske politike u 2003. godini.

Povećati proizvodnju za 12 odsto, zaposlenost 6,2 odsto, rast izvoza za 17, a poljoprivredne proizvodnje za 21 odsto, neki su od planiranih zadataka u ovoj godini.

Prezentiran je i Izvještaj o materijalno-finansijskom poslovanju za 2002. godinu, sa odgovarajućim dokumentima (Izvještaj Nadzornog odbora, Komisije za popis inventara i Izvještaj revizorske kuće o obavljenoj reviziji).

Istaknuto je da bi u ovoj godini novoformiranoj Vladi FBiH trebalo nametnuti programe i projekte koji će umnogome doprinijeti razvoju samoodržive ekonomije u našoj zemlji.

M. I. i S. V.

Upravni odbor Razmatrana godišnja dokumenta

U pripremi Skupštine Privredne/Gospodarske komore FBiH održana je sjednica Upravnog odbora P/GKFBiH, u Sarajevu, 26. februara.

Utvrđen je prijedlog godišnjih dokumenata: Izvještaj o radu za 2002. godinu, Izvještaj o materijalno-finansijskom poslovanju za 2002. godinu, Okvirni program rada za 2003. godinu, Finansijski plan za 2003. godinu.

S obzirom na aktuelnost, Upravni odbor je pažnju posvetio rekonstrukciji i privatizaciji elektroenergetskog sektora u BiH, te predložio preduzimanje niz mjera i aktivnosti. Kao prvo, Upravni odbor je, konceptijski gledano, podržao izdvajanje prenosne kompanije na državnom nivou uz formiranje nezavisnog operativnog sistema i regulatorne agencije. Predloženo je da se izvrši revizija zakonskih rješenja u pogledu vlasništva i sjedišta prenosne kompanije, u skladu sa optimalnim tehničko-ekonomskim uslovima.

Upravni odbor je upoznat sa aktivnostima na izradi projekta "Studija o uslovima isporuke električne energije i energenata za industriju i velike potrošače u FBiH i uticaj ovih inputa na konkurentnu sposobnost tržišta". Navedena aktivnost je organizovana u skladu sa Okvirnim programom rada za 2002. godinu i re-alizovaće se u saradnji sa Elektrotehničkim fakultetom u Sarajevu.

Cilj ove studije jeste da se utvrdi uticaj cijene energenata i energije (električna energija, uglj, prirodni gas i naftni derivati) u FBiH na izvozne mogućnosti industrije, konkurentnost na međunarodnom tržištu i prijedlog mjera za poboljšanje konkurentnosti sa aspekta korištenja pojedinih oblika energije i energenata.

M. I.

GLASNIK

Privredna/Gospodarska komora Federacije Bosne i Hercegovine

List izlazi mjesečno.

Godina IV

Broj 6

mart/ožujak 2003.

GLASNIK uređuje

Redakcijski kolegij:

Željana Bevanda, glavni urednik,
Mira Idrizović, odgovorni urednik,
članovi:

Šemsa Alimanović, Dubravka Bandić, Ljubo Dadić, Fahrudin Đikić
Juso Škaljić i Meliha Velić, sekretar Redakcije.

DTP: "Privredna štampa"

Adresa:

Privredna/Gospodarska komora FBiH
- za Glasnik -
71000 Sarajevo

Branislava Đurđeva 10/IV
Kontakt osoba: Meliha Velić
Telefon: 033/267-690

E-mail: m.velic@kfbih.com

Telefoni:

033/663-370 (centrala)

033/217-782

Faks: 033/217-783

www.kfbih.com

Izdavač:

"Privredna štampa" d.d.Sarajevo

POSLOVNE NOVINE

Štampa:

"Birograf" Sarajevo

Gajev trg 2

Za štampariju

Rizah Mustafić

Besplatan primjerak

Saradnja u oblasti poljoprivrede

Na nivou bh. entiteta formirati međukomorski odbor

Predsjednik Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH Jago Lasić izjavio je da je neophodno da proizvođači četiri grane iz oblasti agrara zauzmu zajedničke stavove, kako bi zajednički istupali u borbi za ostvarenje svojih interesa

Na sastanku predstavnika agroindustrijskog kompleksa u P/GK FBiH, početkom marta, istaknuto je da je poljoprivreda u BiH uređena na nivou entiteta, a na nivou države nema ministarstva poljoprivrede.

- Bilo bi poželjno da se na razini dva bh. entiteta i Brčko Distrikta BiH formira međukomorski odbor, koji bi se sastojao od određenog broja stručnih ljudi iz oblasti poljoprivrede - kazao je Lasić.

Prema njegovim riječima, "ovo međukomorsko tijelo bi se pobrinulo za izjednačavanje uvjeta rada i saradnju između dva postojeća entitetska ministarstva.

- Trenutno je primarna poljoprivredna proizvodnja u potpunosti bez poticaja, a nijedna poljoprivredna proizvodnja u svijetu ne može napredovati bez odgovarajuće finansijske podrške bilo sa razine države, ili sa razine entitetskih institucija, bez obzira na to da li se radi o poticaju, subvenciji ili regresu - istakao je Lasić.

On smatra da se u BiH javio problem prevelikog otvaranja tržišta, kroz potpisane sporazume o slobodnoj trgovini BiH sa republikama Hrvatskom, Slovenijom, Srbijom i Crnog Gorom, Makedonijom i Turskom.

Lasić je kazao da se ovim sporazumima, u stvari, smanjila carinska stopa na uvoz prehrambenih proizvoda sa područja BiH, tako da je nejaka bh. ekonomija, trenutno bez konkurentnog izvoznog artikla, došla u situaciju da će vremenom, ukoliko se nešto ne poduzme, smanjiti učešće izvoza, a povećati uvoz robe.

- BiH će u idućoj godini biti u situaciji da će prilikom izvoza u R Hrvatsku imati nultu carinsku stopu, a istovremeno će se roba iz Hrvatske uvoziti bez carine. Pošto BiH nema izrađen sistem poticaja, a ni premiranja poljoprivredne proizvodnje, iduće godine će se i ovo malo bh. agrara morati žrtvovati za uvoz - rekao je Lasić.

Kako kaže, većinu robe iz oblasti poljoprivredne proizvodnje, koja se trenutno uvozi, BiH može proizvesti na domaćem tržištu.

Prema njegovim riječima, za FBiH, odnosno BiH je bitno da se zalaže za subvencije i poticaje u poljoprivredi, jer "smatramo da BiH ima najbolje šanse za razvoj u ovoj grani privrede sa najmanjim ulaganjima".

- U oblasti poljoprivrede u BiH je moguće pokrenuti proizvodnju kojom bi se postiglo "peglanje" vanjskotrgovinske bilance BiH, a i izborila odgovarajuća socijalna sigurnost određenog broja građana BiH - rekao je Lasić.

Predsjednik Udruženja poljoprivrednih proizvođača Republike Srpske Vladimir Usorac smatra da osnovni problem poljoprivrednih proizvođača trenutno predstavlja to što proizvođači i preradivači nisu upoznati sa raspoloživim vrstama i količinama mesa u državi.

Rekao je da su poljoprivrednici u situaciji da raspolažu sa velikim količinama pilećeg, svinjskog i telećeg mesa u BiH, a preradivači uvoze to isto meso.

- Smatram da je potrebno predložiti mjere zaštite domaće proizvodnje u onim oblastima u kojim nema dovoljno domaćih proizvoda i odrediti kvote po kojim će se moći uvoziti poljoprivredni proizvodi, s tim da zna ko i za koga uvozi, te gdje ti proizvodi završavaju - kazao je Usorac. /ONASA/.

10. gospodarska izložba hrane, pića i opreme za ugostiteljstvo

HISTRIA 2003.

U organizaciji Županijske komore Pula, u suradnji s ostalim županijskim komorama Hrvatske, 20. i 21. veljače, održana je u Puli u Hotelu "Histria" 10. gospodarska izložba hrane, pića i opreme za ugostiteljstvo "HISTRIA 2003".

Ovogodišnja izložba okupila je više od 150 izlagača iz različitih djelatnosti: mesne industrije, mljekarstva, mlinarstva, konditorske industrije, proizvodnje meda, zdrave hrane, proizvodnje piva i drugih alkoholnih pića i sokova, vinogradarstva i vinarstva i opreme za ugostiteljstvo.

Na svečanom otvorenju predsjednik HGK Nadan Vidošević istaknuo je kako se poljoprivredna i prehrambena industrija nalaze među strateškim djelatnostima razvoja cjelokupnog hrvatskog gospodarstva, te je stoga važno povezati proizvođače sa potrošačima u turizmu, trgovini i ugostiteljstvu. Izrazivši zado-

U Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH - novo odjeljenje

Unapređenje i promocija izvoza

Spoljnotrgovinski debalans koji BiH već godinama ostvaruje u robnoj razmjeni sa inozemstvom definitivno postaje alarmantan i traži sinhroniziranu i osmišljenu aktivnost, kako bi se dostigla održiva uravnoteženost koja u krajnjem obezbjeđuje kakvu-takvu egzistenciju

Da je problem zaista ozbiljan, pokazuju i najnovije aktivnosti Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, koje je oformilo novo odjeljenje sa osnovnim zadatkom da radi na unapređenju i promociji izvoza.

Da bi novoformirano odjeljenje moglo uspješno vršiti svoje osnovne funkcije umnogome će zavisiti i od kvaliteta saradnje koje uspije ostvariti sa drugim institucijama privrednog sistema, jer će samo kvalitetne analize pojedinih kretanja omogućavati donošenje adekvatnih mjera i prijedloga za poboljšanje stanja. Svjesni te činjenice, u pomenutom ministarstvu su, 05. marta, organizirali sastanak radi međusobnog upoznavanja i dogovora o modalitetima buduće saradnje. Na sastanak su pozvane komore (V/SKBiH, P/GKFBiH i PKRS), Centralna banka BiH, FIPA, IGA, Agencija za statistiku BiH, Zavod za statistiku RS, carinske uprave entiteta, entitetska ministarstva trgovine i turizma, te Ministarstvo za urbanizam, imovinske odnose i privredni razvoj Distrikta Brčko.

Razmjena informacija i mišljenja koja su se čula tom prilikom daju nadu da će ovom pitanju ubuduće biti posvećivana kudikamo veća

pozornost. Neophodnost formiranja kvalitetnije baze podataka, zajedničko korištenje pojedinačnih istupa prema inozemstvu koje, inače, permanentno ostvaruju neke organizacije kao što su npr. nastupi na inosajmovima u komorskoj organizaciji ili investicijske konferencije po ciljanim zemljama od FIPA-e, pružaju mogućnost adekvatnije promocije bh. proizvoda i usluga, kao i direktnog uključenja u ovaj vid promocije od novoformiranog odjeljenja za unapređenje izvoza. Hvale vrijedno je i saznanje da dosadašnja agencija koja je davala osiguranja od ratnog i političkog rizika IGA ubuduće najvjerovatnije prerasta u eksportnu kreditnu agenciju, odnosno u agenciju za kratkoročna kreditiranja pripreme izvoza. Agencija će biti u mogućnosti da daje odgovarajuće bankovne garancije za izvođenje investicionih radova u inozemstvu, što je već učinila u dva navrata. Kako bi se ove aktivnosti mogle odvijati na prihvatljiv način, neophodno je obezbijediti i zakonsko reguliranje, a zakon kojim bi se ova pitanja definirala već se nalazi u parlamentarnoj proceduri.

Nije moguće očekivati da BiH preko noći prevaziđe poteškoće koje bi objektivno zadale probleme i mnogo razvijenijim državama, ali kako svaki put započinje prvim korakom i kako je moguće naslutiti pozitivna razmišljanja i djelovanja u tom smjeru, valja se nadati svjetlijoj perspektivi domaće privrede, odnosno izvoza. Ako proklamirana podrška ne ostane samo verbalna nego bude slična onoj u drugim razvijenim zemljama, tada je budućnost domaće privrede sasvim izvjesna.

A. GAZIJA

voljstvo kontinuitetom izložbe, te nastupom izlagača iz Federacije BiH, predsjednik Komore je naglasio kako je hrvatski turizam prilika i gospodarstvu BiH, te je pozvao gospodarstvenike da se bore za nove proizvode koji će biti drugačiji, kvalitetniji i ekološki prihvatljiviji, u koje će biti ugrađena vlastita pamet.

Na gospodarskoj izložbi nastupili su izlagači iz 16 hrvatskih županija, a poseban gost izložbe bila je Privredna/Gospodarska komora FBiH na čijem se štandu okupilo šest proizvođača: vina - Podrumi Andrija iz Paoče, higijenskog papira Prodex - Violeta iz Gruda, konditorskih proizvoda Zvečevo - Lasta iz Čapljine i Barpeha iz Čitluka, soli - Solana iz Tuzle, te sira i mliječnih proizvoda Vita - Vi iz Višića.

Održano je i niz stručnih predavanja i prezentacija. Izlagačima su dodijeljena i priznanja za uspješan nastup na 10. gospodarskoj izložbi "HISTRIA 2003".

Željana BEVANDA

Na temelju članka 6. točka 6. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga («Službene novine FBiH», broj 49/2002), članka 5. Pravilnika o primjeni odredaba Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga («Službene novine FBiH», broj 53/02), članka 9. Zakona o privrednim/gospodarskim komorama FBiH («Službene novine FBiH», broj 15/00), Strukovna grupa za trgovinu Privredne/gospodarske komore FBiH na VI sjednici, održanoj dana 28. 02. 2003. godine, donosi

P R A V I L N I K

I Opće odredbe

Članak 1.

Pravilnikom o dopuštenoj visini kala, rasipa, kvara i loma na proizvodima u trgovini robom na malo (u daljem tekstu: Pravilnik) utvrđuje se visina kala, rasipa, kvara i loma do koje pravne i fizičke osobe navedene rashode mogu knjižiti kao troškove poslovanja.

Pod pravnim i fizičkim osobama u smislu odredbe ovog Pravilnika podrazumijevaju se pravne i fizičke osobe iz članka 4. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga («Službene novine FBiH», broj 49/02).

Članak 2.

Rashodi utvrđeni u visini i na način utvrđen ovim Pravilnikom knjiže se na temelju knjigovodstvene isprave kao troškovi poslovanja sukladno odredbi članka 6. stavak 2. točka 6. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga («Sl. novine FBiH», broj 49/02) određeno je da se oporezuje rashod s naslova kala, loma i kvara koji je veći od rashoda dopuštenog općim aktom pravne ili fizičke osobe, odnosno ovlaštene strukovne sekcije u Federaciji BiH.

Na vrijednost rashoda utvrđenog i knjiženog na način utvrđen ovim Pravilnikom pravna i fizička osoba, temeljem odredbe članka 6. točka 6. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga, ne obračunava i ne plaća porez na promet proizvoda i usluga.

II Rashodi - kalo, rasip, kvar i lom

Članak 3.

Pod rashodom proizvoda kala, rasipa, kvara ili loma podrazumijevaju se gubici na robi koji nastaju kao posljedica prirodnih utjecaja ili kao posljedica radnji koje se nužno poduzimaju u poslovanju proizvodima u trgovini na malo.

Članak 4.

Posljedica prirodnih utjecaja smatraju se gubici nastali na proizvodima zbog isušivanja, skupljanja, snižavanja, topljenja i kvarenja.

Posljedicama poduzimanja nužnih radnji u prodaji proizvoda u trgovini na malo smatraju se gubici nastali na proizvodima razbijanjem, rasipanjem ili mrvljenjem.

III Normativ i način utvrđivanja rashoda

Članak 5.

Na ime kala, rasipa, kvara i loma utvrđuje se dopušteni normativ gubitka izražen u postocima od količine proizvoda koje su u obračunskom razdoblju prodane.

Dopušteni normativ gubitka utvrđuje se na temelju iskustva struke do iznosa od:

Red. br.	Naziv robe	Stopa %
----------	------------	---------

I PREHRAMBENI PROIZVODI

A. Voće

1.	Južno voće (naranča, limun, banane, mandarine, ananas i sl.)	1,5
2.	Orah, badem, lješnjak, kesten, rogač,	1,0
3.	Jagodasto voće, svježe smokve	4,0
4.	Jabuke, kruške, šljive, dunje, lubenice	3,0
5.	Koštunjavo voće: kajsije, breskve, trešnje i višnje	3,5
6.	Sušeno voće - šljive	1,5
7.	Sušeno voće - smokve	0,7
8.	Sušeno voće ostalo	0,4
9.	Ostalo voće	2,0

B. Povrće

1.	Kupus kiseli i kisela repa	5,0
2.	Kupus, kelj, blitva, zelena salata svježa	2,0
3.	Mahune, grašak, paprika, rajčica, tikvice	3,0
4.	Krumpiri i mrkva rana, celer i peršin	2,0
5.	Zamrznuto voće i povrće - pakirano	0,5
6.	Krumpir, mrkva, luk	1,5
7.	Grah, leća, grašak, bob - suhi	1,0
8.	Gljive, šampinjoni - svježi	4,5
9.	Sadni materijal	3,5
10.	Cvijeće svježe (rezano)	5,0
11.	Cvijeće (lončanice)	4,0
12.	Konzervirano i ostalo povrće	1,0

C. Žitarice

1.	Pšenica, ječam, zob, kukuruz i druge žitarice	0,25

D. Ostali prehrambeni

1.	Brašno (kukuruzno i pšenično) i riža u rinfuzi	1,0
2.	Brašno (kukuruzno i pšenično) i riža pakirano	0,3
3.	Mak i pšenične mekinje	0,7
4.	Kruh svih vrsta	0,3
5.	Peciva svih vrsta	0,5
6.	Kolači industrijski	1,0
7.	Proizvodi od brašna (dvopek, mrvica, keks)	0,2

Na Šestoj sjednici Strukovne grupe trgovine P/GKFBiH, koja je održana u Mostaru, 28. veljače, usvojene su izmjene i dopune Pravilnika o dopuštenoj visini kala, rasipa, kvara i loma na proizvodima u trgovini robom na malo. Prečišćeni tekst Pravilnika donosimo u cijelosti:

Također je pokrenuta inicijativa da se i za trgovinu na veliko pripremi odgovarajući pravilnik. U tom smislu je dogovoreno da privredne komore Tuzlanskog i Zeničko-dobojskog kantona/županije pripreme takav prijedlog i ponude Strukovnoj grupi na razmatranje.

D. BANDIĆ

8. Mlijeko pasteurizirano	0,4	4. Ostali ugljeni	1,0
9. Mlijeko ostalo	0,5	5. Ogrjevno drvo	1,5
10. Sirevi svih vrsta, maslac	0,5	V OSTALO	
11. Kiselo mlijeko, jogurt, vrhnje	0,8	1. Staklo, ravno i šuplje osim optičkog	1,5
12. Hrana za novorođenčad i malu djecu	0,5	2. Keramika i porculan	0,7
13. Sladoled, kreme	1,0	3. Užarije	0,2
14. Jaja svježa	1,0	4. Sjemenska roba	1,5
15. Med	0,2	5. Gnojiva umjetna u rinfuzi	4,0
16. Ocat alkoholni, vinski i voćni	1,5	6. Gnojiva umjetna pakirana	1,0
17. Šećer (kristal, u prahu, u kocki)	0,5	7. Duhanski proizvodi (osim cigareta)	0,5
18. Sol za jelo (morska, kamen i vakuumirana)	0,5	8. Posuđe od metala (emajlirani i neemajlirani)	0,1
19. Povrće ukiseljeno (svih vrsta)	1,0	9. Posuđe od stakla, porculana i keramike	1,5
20. Jela gotova i polugotova	0,5	10. Sanitarni uređaji od keramike	1,0
21. Bomboni i drugi proizvodi od šećera	0,4	11. Dječje igračke, razne	1,5
22. Čokolada i proizvodi od čokolade i kakao	1,2	12. Nakit od porculana, stakla, plastike	1,0
23. Kava svih vrsta - pakirana	0,1	13. Gramofonske ploče i kasete	1,2
24. Začini pakirani i čajevi	0,1	14. Videokasete, fotografski filmovi	1,5
25. Mast jestiva	1,0	15. Tkanine u metrima	1,8
26. Ulje jestivo u bocama	0,5	16. Čarape ženske	1,0
27. Ulje jestivo u bačvama i drugim pakiranjima za prodaju od litre naviše	1,0	17. Žarulje razne	1,2
28. Ostalo	0,5	18. Baterijski ulošci	1,0
		19. Ostalo, nespomenuto	0,5
E. Pića - alkoholna i bezalkoholna		Članak 6.	
1. U bocama i drugom pakiranju	0,5	Dopuštena visina rashoda utvrđena ovim Pravilnikom može se utvrđivati na sljedeći način:	
2. U bačvama i drugom većem pakiranju za prodaju od litre naviše	1,0	- neposredno nakon nastajanja pojedinog rashoda;	
F. Meso, suhomesnati proizvodi i riba		- izvanrednim popisom robe u prodavaonici ili skla- dištu prodavaonice;	
1. Meso svježije rasječeno	0,5	- redovitim popisom robe, odnosno na drugi način utvrđen općim aktom pravne osobe.	
2. Meso peradi (svježije)	0,5	Vrijednost manjka	
3. Meso divljači	1,5	KOEFICIJENT UČEŠĆA = _____	
4. Riba svježja	1,8	Vrijednost ukupnog zaduženja	
5. Riba smrznuta	1,0	Koeficijent se primjenjuje na vrijednost zaduženja prodavaonice, odnosno poslovnog objekta po tarifnim brojevima i istim stopama poreza na promet proizvoda.	
6. Riba sušena	0,5	Visina štete se treba utvrditi ovjerenim zapisnikom kod nadležnog organa, ako je nastala nesretnim slučajem ili višom silom.	
7. Slanina svježja, loj, svinjsko salo, maslo (topljeno)	1,0	Članak 7.	
8. Suhomesnati proizvodi i čvarci	1,0	Utvrđivanje rashoda obavlja komisija, odnosno ovlaštena osoba imenovana od organa upravljanja pravne osobe u kojoj se rashod utvrđuje.	
9. Ostalo meso	0,5	O izvršenom popisu obvezno se sastavlja zapisnik. Zapisnik, odnosno ovjereni izvod iz zapisnika smatra se knjigovodstvenom ispravom temeljem odredbe članka 2. ovog pravilnika.	
G. Stočna hrana		IV Prijelazne i zaključne odredbe	
1. Stočna hrana	0,3 - 0,7	Članak 8.	
II KEMIKALIJE		Obveze obračunavanja i plaćanja poreza na promet proizvoda oslobađa se pravna osoba i u slučaju kada je propisano da za te proizvode porez obračunava i plaća proizvođač, odnosno uvoznik.	
1. Firnis, boje i lakovi, tutkalo i kit	0,5	Normativom utvrđena visina rashoda u tom slučaju je rashod koji pravna osoba može knjižiti kao trošak poslovanja.	
2. Sredstvo za zaštitu bilja	1,0	Članak 9.	
3. Deterdženti za pranje rublja	1,0	Za tumačenje odredaba ovog Pravilnika ovlaštena je Strukovna grupa za trgovinu Privredne/Gospodarske komore FBiH.	
4. Sredstva za čišćenje	0,8	Članak 10.	
5. Sredstva za čišćenje kožne obuće i odjeće	1,4	Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u Glasniku Komore.	
6. Sapuni, zubna pasta, krema za brijanje	0,6	PREDSJEDNIK	
7. Kozmetički proizvodi razni	0,5	Strukovne grupe	
8. Ostali kemijski proizvodi, petrolej i benzin	0,7	<i>Mr Drago Mikulić</i> , dipl. oec.	
III GRAĐEVINSKI MATERIJAL			
1. Vapno, cement, gips, suha žbuka pakirana	1,5		
2. Mramorne ploče	1,5		
3. Salonit ploče i cijevi	2,2		
4. Pijesak, šljunak	3,0		
5. Izolacijske mase	0,5		
6. Izolacijski materijal (staklo i kam, vuna)	2,0		
7. Ljepenka krovna	1,5		
8. Crijep, opeka, montažne gredice	2,0		
9. Betonski proizvodi (cijevi, ploče, kocke)	1,2		
10. Rezana građa i ploče od drveta	1,5		
11. Ostali građevinski materijal osim građevinske stolarije	1,5		
IV OGRJEV			
1. Ugljen drveni u rinfuzi	3,5		
2. Ugljen drveni u vrećicama	1,0		
3. Ugljen lignit u rinfuzi	2,0		

Udruženje poljoprivrede, prehrambene i duhanske industrije i vodoprivrede

Zabilješka

sa sastanka Grupacije proizvođača i prerađivača ribe i riblje mladi

Sastanak grupacije proizvođača i prerađivača ribe i riblje mladi je održan 26. veljače 2003. godine u Neumu. Bili su prisutni članovi Grupacije i predstavnik Prirodno-matematičkog fakulteta, za razliku od predstavnika Ministarstva poljoprivrede i Ureda za veterinarstvo.

Priopćeno je da se Zakon o morskome ribarstvu nalazi u Parlamentarnoj proceduri, dogovarana je i zaštitna cijena ribe, zatim se razgovaralo o vanjskotrgovinskoj bilanci ribe i ribljih proizvoda, načinu financiranja Grupacije itd. Interesantan je bio izvještaj sa konferencije Europske unije, koja je održana 24. 02. 2003. godine u Riminiju, o temi «Jadransko more resurs Europe». Izvještaj je podnio predsjednik Grupacije.

Zaključci konferencije i status BiH u regiji:

* Planirani su projekti u koje bi ušle sve zemlje koje se nalaze na Jadranu financirani od EU;

* Suradnja ovih zemalja sa Italijom koja bi trebala da preuzme vodeću ulogu na Jadranu - zadatak od EU;

* U sljedeće tri godine intenzivnije financiranje ove regije;

* Ubrzana je integracija balkanskih zemalja u europsko tržište - BiH ne smije da zaostaje - potrebno je da se sva legislativa sinhronizira sa EU po hitnom postupku;

* Svi projekti treba da budu opismenjeni do travnja/aprila ove godine;

* Neophodno je da se vrši pritisak na državne institucije za kvalitetnu podršku u implementaciji naših projekata;

* Obavljen razgovor sa italijanskim predstavnikom u Vijeću Europe Giovanni Di Stasi - naglašena neophodna suradnja državnih institucija sa Grupacijom. Također je istaknuta nesuradnja BiH institucija sa međudržavnim u BiH - rezultat nedostatak razmjene informacija - neophodnost većeg angažmana Grupacije;

* Delegacija gospodarske/privredne komore i regije Emilia Romagna će posjetiti BiH do travnja.

Prijedlozi za konkretne projekte

- * Jačanje grupacije i njene infrastrukture;
- * Elektronsko uvezivanje grupacije sa ostalim zemljama i njihovim grupacijama - cilj dijeljenje informacija o tržištu;
- * Prijedlozi za izradu neophodne legislative;
- * Zaštita endemskih vrsta - naglasak na ekologiju;
- * Povećanje uzgoja. te veće iskorištavanje ribarstva.

Preporuke za Grupaciju:

* Informirati nadležna ministarstva i medije o učestvovanju na konferenciji;

* Odmah izvršiti pritisak na Ured za veterinarstvo u vezi sa razgovorom sa italijanskim predstavnikom u Vijeću Europe - neophodnost ubrzanja procesa uspostave veterinarskog sistema u BiH;

* Izraditi i kandidirati potrebne projekte;

* Maksimalna koordinacija i suradnja sa Italijom i Španjolskom;

* Neophodnost prisustva predstavnika grupacije na konferencijama, što se jedino može postići samofinanciranjem, profesionalizacijom grupacije.

Prezentirana je i brošura akvakultura Federacije BiH, gdje je tabelarno prikazana proizvodnja konzumne ribe, riblje mladi, broj zaposlenih itd.

Godina proizvodnje		1999.	2000.	2001.	2002.
Proizvodnja konzumne ribe (tona)	Kalifornijska p.	586	937	1.371	1.793
	Potočna p.				18
	Lubin	20	30	35	85
	Orada	20	30	35	85
	Zubatac				20
	Mušule				55
	Kamenice				15
Svega		626	997	1.441	2.071

Proizvodnja mladi (komada)	Kalifornijska p.	6.730.000	8.600.000	7.950.000	10.940.000
	Potočna p.	2.300.000	2.800.000	1.900.000	3.333.000
	p. zlatovčica	200.000	200.000	200.000	320.000
	j. zlatovčica	1.500	500		
	Mekousna p.			45.000	100.000
	Lipljen			25.000	30.000
Svega		9.231.500	11.600.500	10.120.000	14.723.000

Broj zaposlenih radnika	Salmonidi-beton	107	113	122	124
	Salmonidi-kavez	16	18	17	20
	Marinski-kavez	10	10	10	10
Svega		133	141	149	154

Proizvodnja ribe po zaposl. radnik	Salmonidi-beton	4,5	7,0	6,8	9,7
	Salmonidi-kavez	6,6	7,8	31,5	30,2
	Marinski-kavez	4,0	6,0	7,0	26,0
Prosjeak		4,7	7,1	9,7	13,4

Proizvodnja mladi po zaposlenom radniku (komada)	87.000,00	103.000,00	83.000,00	119.000,00
--	-----------	------------	-----------	------------

Korisna vodena površina (m ²)	Salmonidi-beton	58.000
	Salmonidi-kavez	7.300
	marinski-kavez	3.600
Svega		68.900

Korisna vodena kubatura (m ³)	Salmonidi-beton	58.400
	Salmonidi-kavez	42.000
	Marinski-kavez	27.500
Svega		127.900

Erina LASIĆ

Ribarstvo

Prijedlog mjera za razvoj

Grupacija za proizvodnju i preradu ribe i riblje mladi je izradila prijedlog mjera i ključne ciljeve u razvoju ribarstva

Prije svega, treba prikazati trenutno stanje u ribarstvu sa osvrtom na predratno, navesti probleme koji muče ribarstvo:

- opći problemi (podići svjesnost o tržišnom načinu razmišljanja, nedovoljna saradnja između ribnjaka i sl) zatim,
- proizvodni (visoki transportni troškovi hrane, nedostatak stručnog kadra, nedovoljna motivacija i sl),
- finansijski (osjeća se kronični nedostatak novca, uvjeti kreditiranja su teški, a kamate velike, ulaganja u intenzivne oblike uzgoja su postala preskupa, spor obrt kapitala, mala marža),
- tržišni (mogućnost domaćeg tržišta i tržišta u okruženju) i
- ekološki (ekološki aspekti su povoljni, kvalitet voda dobar).

Ključni ciljevi

Opći cilj ovog prijedloga je očuvati i razviti samoodrživo slatkovodno ribarstvo, čija će proizvodnja zadovoljiti i domaću i inozemnu potražnju, poštujući pri tome tržišne i ekološke zakonitosti.

Posebni ciljevi su sljedeći:

- akvakulturu i ribolov prilagoditi načelu održivog razvoja;
- stimulirati i poticati nositelje razvoja ribarstva, a prema kriterijima onih država među kojima vidimo našu perspektivu;
- proizvodnju u ribarstvu u potpunosti prilagoditi zahtjevima tržišta;
- pomoći u povezivanju proizvodnih i naučnih sudionika u ribarstvu.

Ove ciljeve trebalo bi ostvariti na sljedeći način:

- stimulirati proizvodnju, uzgoj, preradu i promet ribe,
- iskoristiti ekološke prednosti naših vodenih resursa i sa ekstenzivnog uzgoja prelaziti na intenzivniju proizvodnju,
- smanjiti, a gdje je moguće i ukinuti, vodoprivredne naknade i naknade za koncesije u akvakulturi, s ciljem podizanja konkurentnosti poslovanja,
- razmotriti mogućnosti sniženja naknada za veterinarsko-sanitarne preglede i kontrole,
- povoljnim kreditnim linijama stimulirati proizvodnju ribe,
- olakšati proširenje asortimana uzgajanih riba,
- stimulirati marketing, istraživanje tržišta i promovirati ribu i riblje proizvode,
- uključiti se u međunarodne asocijacije za ribarstvo,
- insistirati na vođenju odgovarajuće evidencije, te prikupljanju i obradi statističkih podataka u ribarstvu,
- podizanje razine različitih oblika edukacije svih sudionika u ribarstvu,
- zakonsku regulativu prilagoditi provedbi ovih ciljeva.

E. LASIĆ

Sastanak Koordinacionog tijela

Zaštita peradarske proizvodnje

Grupacija proizvođača peradi i stočne hrane P/GKFBiH i Poslovno udruženje "Zajednica živinara Republike Srpske" formirali su Koordinaciono tijelo za unapređenje peradarske proizvodnje BiH

Na četvrtom sastanku, koji je održan u Banjoj Luci, razmatrana je zaštita domaće peradarske proizvodnje i proizvodnje stočne hrane, kao i aktualna situacija u peradarskoj proizvodnji BiH nakon primjene nove carinske tarife.

Proizvođači peradi i stočne hrane jednoglasno su konstatirali da su iznosi najvećeg broja carinskih stopa za pojedine sirovine i gotove proizvode u ovoj grani prihvatljivi i pored određenih nelogičnosti. Eventualne izmjene carinske tarife, nakon zahtjeva mesoprerađivača iz Federacije BiH, mogu biti podržane tek nakon sveobuhvatne analize i bilansiranja domaće primarne proizvodnje i stvarnih potreba domaćih pogona za preradu. Utvrđeni deficiti bi se nadoknadili odobravanjem uvoznih kontingenata po skraćenom i pojednostavljenom postupku i to isključivo mesoprerađivačkim pogonima.

Domaća peradarska proizvodnja se, i pored visokog stepena obnovljenosti poslije rata, suočava sa nizom prob-

lema kao što su prekomjeran i nekontroliran uvoz jaja i mesa peradi, uvozom robe sumnjivog kvaliteta. Jedinствене carinske stope pri uvozu, praktično, su ukinule mogućnosti kako subvencioniranja tako i stimuliranja domaće primarne proizvodnje, odnosno izvoza. Na ovo se nadovezuje i primjena međudržavnih ugovora o bescarinskoj trgovini sa zemljama iz okruženja, tako da potencijalni domaći izvoznici bez izvozne stimulacije nemaju, kao ni danas, nikakvih šansi u tržišnoj utakmici sa inokurentima.

Svi članovi Koordinacionog tijela zauzeli su jedinstveno mišljenje da je krajnje vrijeme za preduzimanje jedinstvenih i sveobuhvatnih, a ne parcijalnih mjera zaštite domaće poljoprivredno prehrabene proizvodnje na nivou BiH.

Formiran je tim od šest članova, koji će Vijeću ministara i vladama entiteta prezentirati stavove i zaključke kako bi se poduzele mjere za zaštitu domaće peradarske proizvodnje i proizvodnje stočne hrane, a to su: uvođenje kontingenata, stimulacija izvoza, regresiranje kamata, poticaji, redovna kontrola sirovina i gotovih proizvoda iz uvoza, vođenje karantina za rasplodni materijal, određivanje graničnih prelaza za uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i živih životinja.

M. MEŠANOVIĆ

Problematika duhanske privrede FBiH

Grupacija duhanske privrede FBiH, na sastanku, koji je održan 19. 02. 2003. godine, u Sarajevu, raspravljala je o načinu zaštite domaće proizvodnje cigareta, prijedlogu izmjene Odluke o isplati premije za duhan, subvencioniranju lož-ulja za sušenje duhana i prijedlogu visine zaštitne cijene i poticaja za duhan koji će se otkupiti u tekućoj godini (rod 2003.)

U "Službenom glasniku BiH", broj 30/02, od 19. oktobra 2002. godine, objavljena je Odluka o mjerama zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza. Analizirajući duhansku industriju BiH, kroz dosadašnju zakonsku regulativu, možemo zaključiti da ova industrija nema nikakve zaštite od konkurencije iz susjednih zemalja, odnosno prije se može reći da postojeća zakonska regulativa radi protiv nje. Uvoz cigareta je neograničen, bez ikakve kontrole kvaliteta uvezenih cigareta. Akciza na domaće i uvozne cigarete je ista i ona iznosi 35 odsto na maloprodajnu cijenu umanjenu za porez na promet. Carina na uvozne cigarete je 15 odsto plus jedan odsto carinsko evidentiranje, sa tendencijom ukidanja carina sa zemljama nastalim na prostorima bivše Jugoslavije (republike Hrvatska, Srbija, Crna Gora, Makedonija).

Kako je zaštita domaće proizvodnje urađena u susjednim zemljama?

U Republici Hrvatskoj sve cigarete razvrstane su u tri grupe "A", "B" i "C". Carinska stopa na uvozne cigarete iznosi 49,3 odsto.

Skupinu "A" čine sve domaće cigarete mekog pakovanja i akciza na njih je pet kuna.

Skupinu "B" čine sve domaće cigarete tvrdog pakovanja i akciza za njih je 5,4 kuna.

Skupinu "C" čine sve licencne i uvozne cigarete i akciza za njih je 8,9 kuna.

Radi boljeg sagledavanja visine akcize na uvozne cigarete, maloprodajna cijena jedne paklice cigareta "Ronhil" boks pakovanje je 11 kuna (proizvođač Tvornica duhana Rovinj).

U SR Jugoslaviji cigarete su, takođe, razvrstane u tri skupine "A", "B" i "C".

Skupinu "A" čine sve uvozne cigarete i za njih je akciza 20,89 dinara po paklici.

Skupinu "B" čine domaće cigarete i za njih je akciza 9,35 dinara po paklici.

Skupinu "C" čine domaće cigarete i za njih je akciza 4,4 dinara po paklici.

Carina na cigarete je 15 odsto plus jedan odsto evidentiranje.

U Republici Crnoj Gori cigarete su razvrstane u tri skupine "A", "B" i "C". Postoje dvije vrste akciza, posebna i specifična akciza.

Specifična akciza se plaća za cigarete skupine "A" osam eura na hiljadu komada cigareta, skupina "B" četiri eura na hiljadu komada cigareta i skupina "C" dva eura na hiljadu komada cigareta.

Posebna akciza, uz specifičnu, se plaća na cigarete koje se uvoze i to tako da za skupinu "A" iznosi 40 odsto na nabavnu cijenu kojoj se pridodaje i carina, za skupinu "B" 20 odsto i za skupinu "C" carina iznosi 11 odsto.

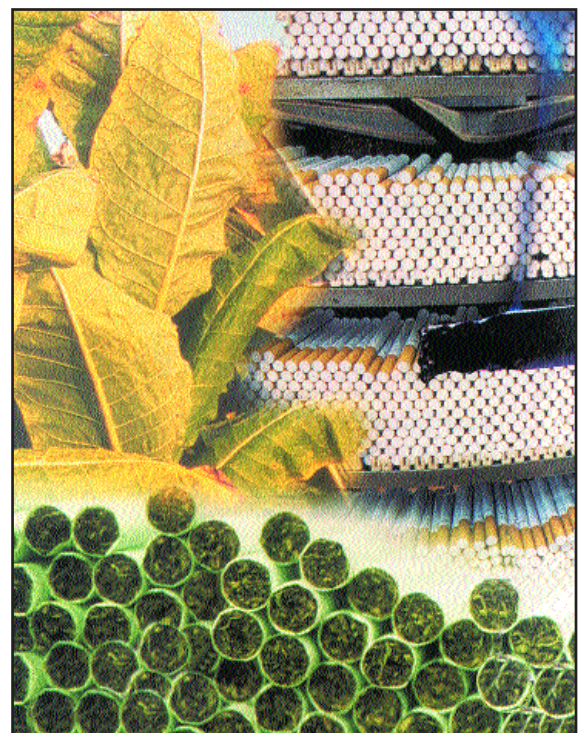
U Federaciji BiH stanje je sljedeće: Cigarete se razvrstavaju na domaće i uvozne, a domaće se razvrstavaju na licencne i domaće. Akciza je ista za domaće i strane cigarete i iznosi 35 odsto na maloprodajnu cijenu umanjenu za porez na promet.

Porez je isti za sve cigarete i iznosi 20 odsto, a carina je 15 odsto plus jedan odsto carinsko evidentiranje.

Iz prezentiranih podataka je vidljivo da je domaća proizvodnja cigareta dobro zaštićena u R Hrvatskoj, SR Jugoslaviji i R Crnoj Gori, dok te zaštite nema u FBiH.

Prema našim analizama, domaća proizvodnja cigareta pokriva 65 do 70 odsto domaćeg tržišta. Uvođenje mjera zaštite domaće proizvodnje bi povećalo domaću proizvodnju, a i budžetske prihode na cijelom prostoru BiH.

Duhanska industrija FBiH do sada se nebrojeno puta obraćala svim relevantnim institucijama sa raznim zahtjevima i prijedlozima za zaštitu domaće proizvodnje. Mnogo nas je obradovala vijest da je donesena Odluka o mjerama zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza ("Sl. glasnik BiH", broj 30/02).

Analiza ove odluke dovodi do zaključka da je ona, praktično, neprimjenjiva, jer se radi o dugotrajnom procesu i samo se odnosi na kontingente koji u krajnjem slučaju ne mogu biti manji od prosjeka zadnje tri godine, što je potpuno neprihvatljivo, tim prije što se zna da smo imali enorman uvoz cigareta zadnje tri godine, a za takvim uvozom nismo imali nikakvu potrebu.

Na osnovu navedenog, domaća duhanska industrija se može štititi od prekomjernog uvoza na način kako je to urađeno u R Hrvatskoj, SR Jugoslaviji i R Crnoj Gori, a to znači preko različitih akciza za domaće i uvozne cigarete, te značajnog povećanja carina na gotove proizvode koji se uvoze. Pored ovog načina zaštite treba uvesti kontingent za zaštitnu mjeru s tim da kontingent ne može biti veći od pet odsto ukupne domaće proizvodnje u tekućoj godini.

Posebna zaštita domaće proizvodnje treba biti preko stalne kontrole kvaliteta uvoznih gotovih proizvoda. Takve kontrole kvaliteta danas nema, radi čega se prodaju proizvodi sumnjivog kvaliteta. Na paklicama je istaknut podatak za tar i nikotin. Ko garantuje da je taj podatak tačan? Takve garancije nema. Da bi se ta mjera zaštite domaće proizvodnje provela potrebno je ovlastiti odgovarajuću laboratoriju ili institut koji će kontrolisati svaku uvezenu količinu cigareta i o svom nalazu izvjestiti uvoznika i odgovarajuću tržišnu inspekciju. Sve ono što ne odgovara označenim parametrima ne smije se uvesti u BiH.

Konstatirano je da premija na otkupljeni duhan iz Republike Srpske i Distrikta Brčko nije isplaćena, a otkupljivači su sa teritorije FBiH (ovo se odnosi na preduzeća za otkup duhana Orašje, Gradačac i Stolac). Tražimo da se izvrši izmjena u Odluci o premiranju duhana kako bi proizvođači sa navedenih područja RS i Distrikta Brčko BiH ostvarili premiju, jer su duhan isporučili firmama sa prostora FBiH. U protivnom, doći će do znatnog smanjenja otkupa duhana, a, isto tako, i broja uposlenih radnika u navedenim preduzećima. Pomenuta izmijenjena Odluka trebala bi da važi za 2001., 2002., 2003. i naredne godine.

Poduzeća "Bosanac" d.d. Orašje i "Duhan" d.d. Gradačac u sušenju duhana tipa virdžinija koriste lož-ulje. U 2002. godini "Duhan" d.d. Gradačac otkupio je 500 tona, a "Bosanac" d.d. Orašje 560 tona duhana tipa virdžinija. Grupacija zahtijeva da se navedeni korisnici lož-ulja oslobode plaćanja poreza na promet od 0,17 KM/l i akcije 0,30 KM/l, što ukupno iznosi 0,47 KM/l lož-ulja. To, praktično, za 1.060 tona duhana tipa virdžinija treba isplatiti za 2002. godinu 498.200 KM.

Plan za 2003. godinu je proizvodnja duhana tipa virdžinija 1.100 t ili 517.000 KM. Za sušenje duhana navedene sorte potreban je jedan litar lož-ulja za jedan kilogram duhana.

Zaključeno je da zaštitna cijena za otkupljeni sirovi duhan u listu roda 2003. godine bude tri KM/kg, a poticaj - premija 0,90 KM/kg.

Borivoje SUČIĆ

Obavještenje SASE Uvođenje berzanskog indeksa

U povodu prijedloga Udruženja profesionalnih posrednika - brokerskih kuća za uvođenje berzanskog indeksa, stiglo je obavještenje od Sarajevske berze/burze da se intenzivno radi na tome

Planira se korištenje ponderskog indeksa, u prvoj fazi samo za praćenje kursa dionica privatizacijsko-investicionih fondova. Trenutno je Berza/Burza u proceduri ispitivanja jednog takvog indeksa i vrši testiranje još od novembra prošle godine.

Uvođenje berzanskog indeksa će imati značaj za razvoj tržišta kapitala u FBiH s ciljem povećanja transparentnosti, te njegove privlačnosti kako za domaće tako i za inoinvestitore. Uvođenje indeksa će omogućiti praćenje stanja, odnosno rast i pad akcija na Berzi/Burzi.

Vezano za prijedlog Udruženja za uvođenje kontinuiranog trgovanja, Berza je poslala obavijest da pripreme na uvođenju ovakvog načina trgovanja «teku punim intenzitetom». Faza je utvrđivanja kriterija za prebacivanje najlikvidnijih simbola na SASE sa aukcijskog na kontinuirano trgovanje. Naime, iskustva drugih berzi u transakcijskim, ali i u razvijenim zapadnim ekonomijama upućuju na zaključak da uvođenje kontinuiranog trgovanja povećava efikasnost tržišta samo za likvidne dionice. O datumu uvođenja ovog načina trgovanja Berza/Burza će blagovremeno obavijestiti sve članove.

U vezi sa upitom na osnovu čega se poništavaju transakcije i čija je to odluka i na temelju čega je donesena, Berza/Burza je dala odgovor da Uprava donosi odluku o poništenju na osnovu člana 143. Pravila Berze/Burze, tj. kada jedan od članova traži raskid posla na način utvrđen navedenim članom Pravila.

Isto tako, Uprava donosi odluku o poništenju transakcija na osnovu službenog obavještenja od Registra za vrijednosne papire u FBiH. U obavještenju Registar navodi da se ne može izvršiti sklopljena transakcija, jer na klijentskom računu neke od stranaka ne postoji dovoljna količina vrijednosnih papira. U ovom slučaju se radi o ništavim poslovima, jer je Registar naknadno utvrdio da ne postoji predmet zaključenog posla (ne postoji dovoljna količina vrijednosnih papira na računu stranke), što je, po Zakonu o obligacionim odnosima, razlog za ništavost, pa ih po ovom osnovu automatski poništava i briše iz BTS-a (berzanskog trgovinskog sistema).

M. IDRIZOVIĆ

Uvozimo krompir a domaći propada

Sastanak Grupacije proizvođača i prerađivača krompira održan je 14. februara, u Sarajevu. Raspravljalo se o uvozu i multiplikaciji sjemenskog krompira, poticajima u reprodukciji ove važne kulture u ishrani stanovništva, kao i zaštiti domaće proizvodnje

Kontrolu kvaliteta u multiplikaciji sjemenskog krompira vodi Poljoprivredni institut Ilidža. Predstavnici Instituta preferirali su kvantitativne pokazatelje na umnožavanju sjemenskog krompira u 2002. godini. Ukupno je proizvedeno 1.977,6 tona sjemenskog krompira, a to je 30 odsto više nego u prethodnoj godini. Najviše su zastupljene sorte: desire, kennebec, jaerla, kondor, agria i dr. Prema ocjeni učesnika, najveći uticaj na povećanju produkcije sjemenskog krompira imali su novčani poticaji koje je obezbijedilo Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Samo jedan proizvođač sjemenskog krompira nije naplatio poticaje za ovu proizvodnju, a očekuje se da će to uskoro realizirati.

Ukazano je na to da je za društvenu zajednicu mnogo korisnije da uvozimo visoke kategorije sjemena, ovdje ih umnožavamo koristeći naše oranice i upošljavamo domaću radnu snagu. Da nije bilo proizvodnje sjemenskog krompira (multiplikacija) na našim njivama, Vlada Federacije BiH bi trebala izdvojiti dva miliona KM za uvoz. Bilo bi korisno da se nadležno ministarstvo izjasni do kojih količina će poticati proizvodnju sjemenskog krompira u 2003. godini. Sa aspekta firmi koje rade na multiplikaciji sjemenskog krompira, ovo je značajno pitanje i trebamo na njega dobiti odgovor. Prema saznanjima učesnika, izdata su rješenja za uvoz 7.500 tona sjemenskog krompira u 2002. godini. Sa aspekta zdravstvenog stanja nitko ne zna šta se uvozi, tako da se nabavlja i zaražen sjemenski krompir. Utvrđena je pojava "crne noge" ili Ervinia carvatovora. Učesnici rasprave zahtijevaju da se od svake uvezene pošiljke krompira dostave uzorci Poljoprivrednom institutu Ilidža, da se ispita kvalitet, prisustvo bolesti i to prije upotrebe sjemena. Ukoliko se želi multiplicirati sadnja sjemenskog krompira, bilo bi neophodno da se firmama odmah isplati akontacija iz poticaja u iznosu 270.000 KM kako bi mogle nabaviti repromaterijal za sadnju.

Od proizvodnje sjemenskog i konzumnog krompira "Agraria centar" d.o.o. Glamoč zbog nemogućnosti prodaje propalo je između 90 do 100 tona sjemenskog i oko 70 tona konzumnog krompira. Poljoprivredni proizvođač Esad Huskić iz Gradačca nije mogao prodati prošle godine 150 tona konzumnog krompira i to je ostalo neisko-

rišteno. Kod Hame Badžaka iz Blagaja lani je na njivi ostalo 150 tona konzumnog krompira, jer nije imao ekonomske računice da ga vadi, jer su iz uvoza dolazile veće količine ove robe. Kako kaže Badžak, gajba krompira od 30 kg prodavana je po dvije KM, a sada košta jednu KM. U nekim područjima FBiH međunarodne humanitarne organizacije uvoze krompir, daju ga povratnicima, a ne uzimaju ga od naših firmi. To je pomoć našem stanovništvu?! Neophodno je uvesti više reda na tržištu FBiH, a i BiH, posebno kada se zna da imamo dovoljno krompira za domaće potrebe, pa i za izvoz. Neki naši proizvođači konzumnog krompira povezuju se sa tvornicama za preradu i tako rade za poznatog kupca. Uskoro treba da se potpiše ugovor sa jednom firmom iz inozemstva za izvoz 250 tona ranog konzumnog krompira.

Zaključeno je:

- da visina poticaja za multiplikaciju sjemena elite bude 0,30 KM/kg, originala 0,27 KM/kg, I sortne reprodukcije 0,25 KM/kg i II sortne reprodukcije 0,15 KM/kg;
- da se odmah iz sredstava poticaja akontativno isplati firmama 270.000 KM koje multipliciraju sjemenski krompir, a u svrhu obezbjeđenja repromaterijala za sadnju;
- da se kontingentira uvoz sjemenskog krompira;
- da se uzorci uvezenog sjemenskog krompira od svake pošiljke dostave na ispitivanje kvaliteta i zdravstvenog stanja Poljoprivrednom institutu Ilidža;
- da se stimuliše izvoz konzumnog krompira od 0,30 KM/kg;
- da se proizvodnja industrijskog i konzumnog krompira za poznatog kupca stimuliše sa 0,10 KM/kg;
- da se van snage stavi porez na promet repromaterijala, uz napomenu da ta odredba nije na snazi u RS;
- da se zabrani uvoz krompira od 01. 06. 2003. do konca godine, jer imamo iz vlastite proizvodnje dovoljne količine ove namirnice;
- da se zakonski obavežu budžetski korisnici (vojska, policija, bolnice i dr) da kupuju domaći krompir;
- da se izradi i usvoji zakon o poticajima u poljoprivredi koji će važiti u narednih deset godina;
- da se međunarodnim humanitarnim organizacijama ne dozvoli uvoz krompira za humanitarne potrebe;
- da predsjednik Grupacije uspostavi kontakt sa odgovarajućom asocijacijom RS u cilju boljeg rješavanja zajedničkih poteškoća;
- da stručna služba Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije bude u sastavu Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

B. SUČIĆ

**Sa predstavnicima GTZ-a u Fabrici
Volkswagen - Vogošća**

Pomoć privrednim subjektima

U skladu sa zaključcima Radne sjednice Odbora Udruženja MEI, održane 22. 10. 2002. godine, održan je sastanak na kojem se razgovaralo o aktuelnostima u sektoru. Domaćin sastanka, koji je održan u prostorijama Volkswagena - Vogošća, 26. februara, bio je Ramo Buđevac, a prisustvovali su predstavnici GTZ-a: Wulf H. Goretzky, Programme Manager i Muamer Peljto, stručni saradnik, te predstavnik P/GKFBiH.

Razmatralo se kako pomoći privrednim subjektima metalnog i elektro sektora pri dobijanju viza za menadžment, okončanju procesa privatizacije, publiciranju metalne i elektro industrije, uspostavi kontakata sa njemačkim firmama, pružanju pomoći pri uvođenju ISO i drugih standarda EU i sl.

Predstavnici GTZ-a su naveli da se konkretni rezultati očekuju za dvije do tri godine kod firmi kojima se daje podrška. GTZ će pripremiti materijal - liste firmi iz oblasti auto-industrije, kojima će se dati podrška. Finansiranje publikacije moguće je u odnosu trećina - firme; trećina - Komora i trećina GTZ-e. Za vize za menadžere UMEI i za firme koje su direktno u projektu GTZ-a olakšana je procedura. GTZ će uskoro razgovarati sa Ambasadorom Njemačke da se uredi ovaj problem.

Što se tiče sistema kvaliteta, neke institucije u BiH mogu da vrše pojedina ispitivanja za certificiranje po ISO 9000. GTZ ima saradnju sa TÜF Rheinland, sa konstrukcijom finansiranja: 50 odsto firme, a 50 odsto preko programa BAS. Program BAS-a, u kome stoje i uslovi pomoći, biće dostavljen nama, kako bismo se zvanično obratili, pozivajući se na razgovore i podršku GTZ-a.

Za sajmove i prezentacije GTZ organizira zajedničke štandove, pri čemu oni izgrađuju sajamski prostor, a učesnici plaćaju svoj dio prostora, dnevnice i putne troškove, transport svojih eksponata i dr.

Za dvije sedmice GTZ-e će znati koji su sajmovi u planu u okviru njihove institucije. Naše članice bi se trebale izjasniti što hitnije, o zainteresiranosti za pojedine sajmove, kako bismo sačinili spisak i uputili GTZ-u.

**Ramo BUĐEVAC
Nafija ŠEHIĆ - MUŠIĆ**

Okoliš i energetika

Uspostava suradnje sa Bosna-S Oil Services Company

**Predstavnici Kompanije Bosna-S Oil
Services posjetili su P/GKFBiH i razgo-
varali sa dopredsjednikom i saradnicima**

Bosna-S Oil Services Company nudi usluge izgradnje, montaže, revitalizacije i održavanja u oblasti naftne industrije. Ima 200 zaposlenih i, pored navedenog, pokriva područja energetike, okoliša i sistema upravljanja okolišem i kvalitetom.

Bosna-S Oil Services Company je i oficijelni zastupnik kompanije SOLAR Turbines Inc. za republike Sloveniju, Hrvatsku, BiH, Srbiju i Makedoniju.

Consulting Bureau navedene kompanije je realizirao nekoliko značajnih projekata iz oblasti okoliša i energetike u BiH, od kojih su najznačajniji: Nacionalni akcioni plan za zaštitu okoliša BiH (NEAP BiH), Studija zaštite okoliša od industrijskog, medicinskog i ostalog opasnog otpada u BiH, te nekoliko studija uticaja na okoliš.

Cilj posjete je bio uspostava koordinacije i tehničke suradnje u oblasti energetike, zaštite okoliša, sistema upravljanja kvalitetom i okolišem, u slijedećim elementima:

- promociji znanja iz oblasti energetike, zaštite okoliša, sistema upravljanja kvalitetom i okolišem u FBiH,
- organizaciji radionica (workshop-ova) i okruglih stolova,
- stručna i tehnička pomoć pri izradi dokumenta iz oblasti energetike, zaštite okoliša, sistema upravljanja kvalitetom i okolišem, kao i sl.

Predstavnici P/GKFBiH su istaknuli želje Komore u smislu konkretnih potreba i zahtjeva privrede, čime bi Komora, u skladu sa svojim nadležnostima, mogla ispoštovati partnerski odnos sa organima izvršne vlasti, naročito u pripremi i donošenju strategije razvoja, sektorskih ekonomskih politika, uspostavljanja sistema ekološki održivog razvoja, razvoja i unapređenja tržišta, te utvrđivanja tehničkih i drugih standarda. Predstavnicima Kompanije su predočeni konkretni zahtjevi privrednih subjekata izrečeni preko anketnih upitnika, apostrofirani na sjednicama Udruženja ili izrečeni javno, na skupovima vezanim za predmetnu tematiku.

Razgovori o mogućoj suradnji uslijediće naknadno, nakon što kompanija predoči spremnost po konkretnim zahtjevima.

N. Š. - M.

Implementirati Zakon o šumama

**U Sarajevu, krajem februara, održana sjednica
Grupacije * Privremeno zabraniti izvoz trupaca iz BiH**

Izveštaj o primjeni Zakona o šumama dao je Omer Pašalić, v.d. direktor Federalne uprave za šumarstvo. Iako je Zakon usvojen prije devet mjeseci, njegova primjena kasni, dijelom, i zbog izbornog procesa. Do sada nisu formirane kantonalne uprave za šumarstvo, jer se čekalo na formiranje kantonalnih skupština da bi se mogao implementirati pomenuti zakon. Federalna uprava za šumarstvo je formirana neposredno po stupanju na snagu Zakona, a njeni osnovni zadaci su:

- da prikuplja i vodi bazu podataka o stanju i razvoju svih šuma, uključujući inventuru svih šuma, ustanovljava i vodi katastar šuma i šumskog zemljišta i katastar šumske infrastrukture u državnom vlasništvu;
- da priprema nacrt šumskog programa FBiH;
- da utvrđuje i prati dinamiku izrade šumsko-gospodarskih osnova i pruža stručnu pomoć za njihovu izradu;
- izrađuje plan i program za proširenu biološku reprodukciju šuma;
- utvrđuje i vodi registar i evidenciju objekata za proizvodnju i doradu šumskog sjemena i proizvođača šumskog i ukrasnog drveća;
- vrši stručne poslove u vezi sa proizvodnjom šumskog sjemena i šumskog sadnog materijala;
- prati zdravstveno stanje šuma;
- izrađuje programe integralne zaštite šuma i planove protivpožarne zaštite;
- prati ekonomsko stanje šumarstva na osnovu podataka dobivenih od kantonalnih uprava;

- priprema i izrađuje programe iz oblasti šumarstva koji se finansiraju iz namjenskog fonda FBiH;
- priprema i provodi naučnoistraživačke djelatnosti iz oblasti šumarstva i lovstva;
- priprema stručna mišljenja za formiranje i reviziju šumsko-gospodarskih područja;
- priprema i daje mišljenje za proglašenje zaštitnih šuma i šuma sa posebnom namjenom;
- organizira savjetovanja i pruža stručnu pomoć kantonalnim upravama;
- razvija međuentitetsku saradnju;
- sprovodi i primjenjuje međunarodne konvencije i standarde iz oblasti šumarstva i lovstva;
- utvrđuje i sprovodi strategiju borbe protiv korupcije u saradnji sa kantonalnim upravama.

Raspravljalo se i o usklađivanju Pravilnika o načinu uplate javnih prihoda proračuna i vanproračunskih fondova na teritoriji FBiH ("Službene novine FBiH", broj 66/02, od 25. 12. 2002. godine), koji je u koliziji sa članovima 60. i 26. Zakona o šumama FBiH i Zakonom o trezorskom poslovanju. Pomenuti pravilnik se ne može implementirati sve dok se ne primijeni Zakona o šumama, što bi uticalo na poslovanje svih šumskih preduzeća.

Nakon rasprave je zaključeno:

- hitno implementirati Zakon o šumama;
- predložiti izglasavanje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama, jer se neće moći implementirati bez ovih dopuna - zahtjev uputiti resornom ministru;
- privatizacija u šumarstvu je prioritet koji se treba riješiti primjenom Zakona o šumama;
- zahtijevati da se Pravilnik ne primjenjuje dok ne bude primijenjen Zakon o šumama, te zahtjev uputiti premijeru FBiH, resornom ministru i federalnom ministru finansija.

Iako naša zemlja raspolaže bogatim prirodnim resursima i kvalitetnom radnom snagom, što predstavlja mogućnost za širu proizvodnju, izvozimo drvo niže faze prerade, a uvozimo finalne proizvode.

Zato su članovi Grupacije i na ovoj sjednici akcentirali zahtjev upućen Vijeću ministara o privremenoj zabrani izvoza trupaca iz BiH, te da će insistirati na hitnom donošenju odluke.

U ovoj godini se očekuje i pokretanje proizvodnje u "Natronu" Maglaj, kome će biti potrebno dostavljati celulozno drvo, pa bi Odluku o privremenoj zabrani izvoza trupaca trebalo proširiti i sa zabranom izvoza celuloznog drveta.

O prijedlogu za efikasniju rekonstrukciju šibljaka, šikara, goleti i niskih šuma govorio je Sead Hadžić, koji je naglasio da nije povoljna struktura naših šuma, jer visoke šume zauzimaju 54 odsto površine, izdaničke 29 odsto i goleti za pošumljavanje 12 odsto, šibljaka, niskih šuma i goleti imamo 900.000 hektara. Da bi se to prevodilo u visoke i niske šume trebalo bi 200 godina, ali ako bi se niske šume rekonstruirale, dodatni godišnji prirast bi bio 4.328.409 kubnih metara.

Sadni materijal za ovaj projekat se može proizvesti u postojećim trušnjicama i rasadnicama FBiH, što bi značilo i radni angažman za povratnike. Za realizaciju projekta postoji i mogućnost finansijske podrške FAO-a iz Rima.

Kada je riječ o Strategiji razvoja šumarstva i drvne industrije BiH - materijal PRSP, konstatirano je da je neprimjerena, jer u njenoj izradi nisu učestvovali naši stručnjaci, te je zaključeno da se primjedbe na Strategiju upute na razmatranje Vijeću ministara.

Članovi Grupacije su informirani i o mogućnostima dobijanja USAID-ove garancije za kredite firmama koje sa njima rade, te finansijskoj pomoći u organiziranju posjeta renomiranim svjetskim sajmovima.

Š. A. i S. V.

CIPE

Promocija privatnih preduzeća širom svijeta

CIPE (Center for International Private Enterprise) je podružnica U.S. Privredne komore, osnovan 1983. godine. Centar radi na promociji privatnih preduzeća i tržišno orijentisanih reformi širom svijeta

Kao glavni sudionik Nacionalne zaklade za demokratiju, CIPE daje potporu strategijama i tehnikama koje se odnose na demokratski razvoj tržišta. CIPE prima sredstva i od Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID), kao i od privatnih korporacija i fondacija. Od svog nastanka finansirao je preko 700 projekata u 80 zemalja i vodio trening-programe za poslovna udruženja u državama Afrike, Azije, centralne i istočne Evrope, Latinske Amerike i Bliskog istoka.

Centar CIPE sa svojim partnerima iz cijelog svijeta radi na:

izgradnji znanja o funkcionisanju tržišta u demokratskom društvu;

zastupanju pravnih i regulatornih reformi;

promovisanju korporativnog upravljanja i antikorupcijskih programa;

jačanju uloge žena u poslovanju;

podrsci dobrovoljnom organiziranju privatnih poslodavaca i slobodi udruživanja;

promovisanju poduzetništva i otvorenih tržišta.

CIPE je nedavno otvorio svoj ured i u Sarajevu, pod dvogodišnjim ugovorom s USAID-om, u cilju podrške lokalnom ekonomskom razvoju i reformama, borbi protiv korupcije, pomoći asocijacijama privatnih poslodavaca, te organiziranja treninga. Šef ureda CIPE-a za ovaj region je gosp. Dana Southworth. U programu Centra biće sadržani i naponi za

jačanje poslovne zajednice u BiH i povećanje njenog angažmana u politici, kampanjom educiranja javnosti, novinara i političara o ekonomskim pitanjima.

Stručnu službu Grupacije šumarstva i drvne industrije P/GKFBiH posjetio je, sredinom februara, Southworth sa suradnicima i razgovaralo se o stanju i razvoju drvne industrije i šumarstva i načinu na koji treba da pomognu ovoj oblasti u dogovoru sa Komorom. Ovaj ured zainteresiran je i za pomoć u razvoju turističke djelatnosti.

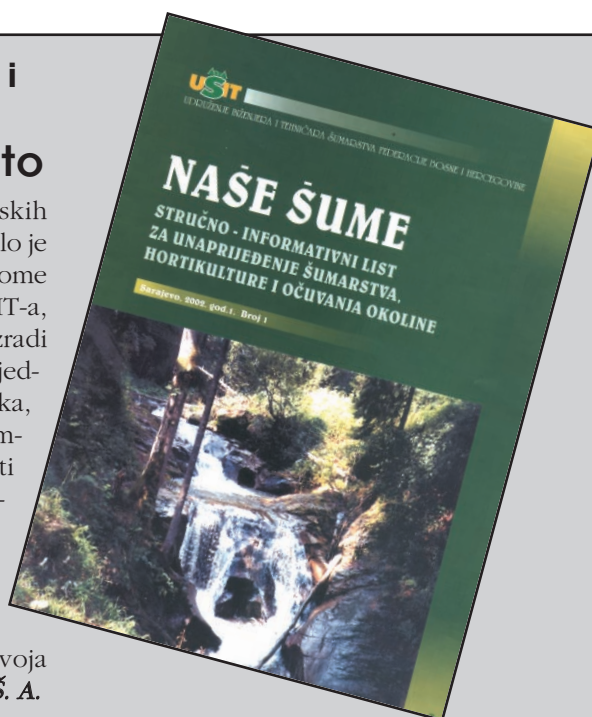
Š. ALIMANOVIĆ

Udruženje šumarskih inženjera i tehničara

U pripremi okrugli sto

Predsjedništvo Udruženja šumarskih inženjera i tehničara FBiH (UŠIT) održalo je sastanak 13. februara, u Sarajevu, na kome se raspravljalo o finansiranju rada UŠIT-a, implementaciji Zakona o šumama, izradi strategije razvoja šumarstva (PRSP), prijedlogu za efikasniju rekonstrukciju šibljaka, šikara, niskih šuma i goleti u FBiH. Promovisan je i prvi časopis iz oblasti šumarstva "Naše šume", kao i poštanska marka EFNS-a, koja će poslužiti u aktivnostima za dobivanje igara šumara u Sarajevu 2006. godine. Dogovoreno je da se pripremi okrugli sto o temi "Strategija razvoja šumarstva FBiH".

Š. A.

Kako biti konkurentan

Interesantna tema “Kako biti konkurentan u uvjetima globalizacije” i predavač prof. dr Nikola Grabovac privukli su, krajem februara, u Tuzlu značajan broj privrednika, predstavnika komora i izvršne vlasti, željnih odgovora na brojna egzistencijalna pitanja sadašnjosti i budućnosti

Seminar je, odnosno kako je zvanično najavljen susret top-menadžera iz BiH, organizirala nevladina humanitarna organizacija GTF iz Tuzle, koja je usput prezentirala svoje dosadašnje i buduće namjeravane aktivnosti.

Pojam globalizacije se često upotrebljava, iako se njegove prednosti, odnosno nedostaci rijetko temeljito analiziraju, kako bi se prilagodili nemilosrdnim posljedicama kapital odnosa. Prilagođavanje predstavlja jedinu mogućnost opstanka. Kako to učiniti teže je odgovoriti, pogotovo imajući u vidu da je i sama transformacija iz samoupravnog u tržišni model privređivanja proticala u burnim vremenima, bez odgovarajuće koncepcije i što je važno strategije razvoja. Model nije jednoznačan, nego u osnovi postoje dva tržišna modela privređivanja i mnoge kombinacije između njih. Prvi, u praksi poznat kao anglosaksonski, karakterizira učinkovitost u kratkom roku gdje dominantno mjesto pripada berzama, dok drugi često nazivan rajskim, jer dominira u Evropi, učinkovitost određuje u srednjem i dugom roku, što, drugim riječima kazano, naglasak stavlja na razvoj. Model se naziva još i korporativnim za kojega je bankarski sistem od presudnog značaja. Poslovne banke su vlasnički povezane u interakciji sa svojom privrednom strukturom i kao takve čine svojevrsnu cjelinu.

Neosporna je činjenica da razvijeni u najvećoj mjeri utječu i određuju sudbinu narezvijenih, pa tako i BiH. Savremena država u funkciji svoje nacionalne ekonomije odlučno djeluje na strani ponude razvijajući sisteme obrazovanja i finansira-

jući naučnoistraživačke projekte koji uspostavljaju nove tehnologije. Tako se napušta klasično razmišljanje i više nije bitno kako se, nego odlučujuća prednost postaje šta se proizvodi, odnosno problem je stvoriti novi proizvod. Kako se ekonomija obima iz dana u dan povećava, to je nacionalno tržište, ma koliko veliko bilo, isuviše malo da bi se mogla održati profitna stopa i da bi se peglali konjunkturni ciklusi. U funkciji vremena povećava se potrebna količina robe i usluga koje je potrebno proizvesti i realizirati kako bi se dostigla tačka pokrića, tj. kako bi se, na jednoj strani, izjednačili prihodi i rashodi, na drugoj strani. Tehnologija koja u današnjem vremenu zastarijeva već za pet godina diktira u suštini koja je to minimalna proizvodnja nekog proizvoda da bi na kraju bila isplativa. Sam razvoj pomjera ovu tačku pokrića udesno, što znači da je za konačnu isplativost potrebno proizvoditi sve više. Obrazovanje i znanost postaju stoga temeljne komparativne i konkurentne prednosti koje se, inače, stvaraju godinama. Nadoknada zaostajanja u tim oblastima, u funkciji protoka vremena, postaje i ostaje nedostižan cilj.

Gdje je u svemu tome privreda BiH, odnosno privreda Federacije BiH? Valja podsjetiti da je u prethodnoj državi BiH bila izvezno orijentirana i ostvarivala nemali suficit u poslovanju sa inozemstvom. Čak i da nije bilo ratnih dejstava i devastacija, kapaciteti koji su bili, uglavnom, dimenzionirani na tadašnje jugoslavensko tržište i tržišta drugih socijalističkih zemalja danas, zbog tehnološkog zaostajanja, ionako ne bi mogli biti konkurentni. Nove tehnologije, kako je već rečeno, zahtijevaju još veće tržište da bi bile isplative. Kako se ne samo zbog toga nego i zbog nedostatka kvalitetnih investicijskih sredstava BiH okrenula uvozu prvenstveno robe široke potrošnje, danas ostvaruje katastrofalni trgovinski deficit sa inozemstvom od približno četiri milijarde KM godišnje. Samo čudo, odnosno devizne uplate bh. građana iz inozemstva, omogućava servisiranje ovakvog stanja koje još

uvijek nije dovelo do propasti cjelokupne ekonomije. Industrijska proizvodnja u FBiH iznosi 42 odsto proizvodnje iz 1991. godine u odnosu na isti geografski prostor. Predviđanja govore da će tek za osam godina biti dostignuta proizvodnja iz 1991. Tome treba dodati i građevinske radove, odnosno stanogradnju, koja je, takođe, u opadanju, te stagnaciju u poljoprivredi, saobraćaju i trgovini. Bolna činjenica je ogromna, za svjetske prilike nezamisliva, stopa nezaposlenosti od približno 42 odsto. Analiza zaposlenih, opet, pokazuje dodatno porazne rezultate, jer od 390.000 zaposlenih svega 163.000 radi u neposrednoj proizvodnji, 100.000 u posredovanju, dok je ostatak u društvenim djelatnostima.

Prethodno navedeno stanje domaće ekonomije nije održivo niti kratkoročno, a kamoli na srednji ili dugi rok, tako da se imperativno nameće otvaranje perspektive i zaokret ka pozitivnim tokovima. Određivanje nekih temeljnih ciljeva koji se moraju postaviti, kao i načina njihovog ostvarenja, zauzimaće dominantno mjesto u narednom periodu od osam godina. Oni, pak, proizilaze iz prethodnih prilično sumornih analiza stanja, a moguće ih je, u suštini, svesti na sljedeće:

- rast proizvodnje na nivou od prosječno 12 odsto godišnje;
- rast zaposlenosti na programiranom nivou od 6,2 odsto godišnje;
- ukidanje trgovinskog deficita (kako bi se obezbijedila realizacija ukidanja deficita, moraju se stvoriti uslovi koji se ogledaju u rastu izvoza po stopi od 17 odsto i uvoza po stopi od dva odsto godišnje);
- povećanje građevinskih radova po stopi od 19 odsto godišnje;
- rast poljoprivredne proizvodnje po stopi od 21 odsto godišnje (da bi se ovo obezbijedilo, neophodni su selektivni krediti za poljoprivrednu proizvodnju po maksimalnoj kamatnoj stopi od četiri odsto godišnje, kao i obezbjeđenje drugih poticajnih mjera);
- kretanje cijena, odnosno inflaciju, potrebno je i dalje zadržati na sadašnjem nivou, tj. bez značajnijeg porasta;
- rast GDP-a - ukoliko prethodno bude realizirano, rast će se ostvariti po predviđenoj stopi od 9,7 odsto godišnje;
- investicije su, ipak, ključni element koji direktno utječe na realizaciju svih prethodnih ciljeva, te ih je neophodno osigurati na nivou od 800 miliona američkih dolara godišnje, pri čemu, naravno, treba učiniti što je više moguće na privlačenju direktnih stranih investicija, ali, isto tako, i domaćih, koje u odnosu na strane ne smiju biti po bilo kojem osnovu diskriminirane.

Umjesto zaključka, valja pomenuti da je dilema globalizacija ili ne, u suštini, lažna, već je pravo i suštinsko pitanje kako to najučinkovitije ostvariti. BiH može i treba nastojati da u svjetske integracije uđe kao privredni subjekt, a ne samo kao objekt.

Abmed GAZIJA

Okrugli sto

Uloga vlasti u industrijskom okolišnom menadžmentu

U organizaciji Centra za okolišno održivi razvoj BiH, a u okviru programa Jačanje kapaciteta za primjenu čistije proizvodnje, u Banjaluci je održan okrugli sto o temi «Uloga vlasti u industrijskom okolišnom menadžmentu», od 27. do 28. februara.

Ciljevi ovog projekta, u globalnom smislu, jesu stvaranje svijesti o konceptu čistije proizvodnje i prednostima koje ona ima, te izgradnje kapaciteta domaćih eksperata za promociju i primjenu čistije proizvodnje, a Program obuke imao je za cilj:

- * da upozna prisutne sa razlozima zbog kojih vlasti treba da intervenišu u industrijskom okolišnom menadžmentu;

- * da potakne raspravu o mjerama koje vlasti mogu poduzeti u promociji čistije proizvodnje, te prepoznaju poteškoće u promoviranju čistije proizvodnje u zemljama u razvoju;

- * da pojasni koje je obaveze vlada preuzela ratificiranjem međunarodnih sporazuma koji se odnose na smanjenje prekograničnog industrijskog zagađivanja i sl.

Nakon pozdravnih riječi predstavnika Ministarstava Vlade RS Mire Jakšić i Mirka Dobrinjca, te predstavljanja LIFE-CP Projekta, uslijedila su izlaganja, između ostalog, "Uvod u čistiju proizvodnju" i "Stanje u pogledu čistije proizvodnje u Hrvatskoj, akcije vlade".

Programu obuke prvi dan prisustvovao je i predstavnik P/GKFBiH.

Iako Komora ima uspješnu suradnju sa COOR-om, u kratkim razgovorima, uz prisustvo predstavnika Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, bilo je riječi kako unaprijediti suradnju i pomoći privrednim subjektima, naročito u dijelu prerađivačkih kapaciteta. U tom smislu, COOR će inicirati sastanak u P/GKFBiH sa predstavnicima privrednih subjekata i resornih ministarstava, gdje se očekuje konkretan dogovor o aktivnostima.

N. ŠEHIĆ - MUŠIĆ

Potražnja

Njemački uvoznik voća traži proizvođače, odnosno trgovačke firme koje imaju interes za izvoz voća u Njemačku za potrebe prerađivačke industrije.

Traže se slijedeći proizvodi:

- svježije višnje, presovane u cisterne ili pakovane u drvenoj ambalaži za potrebe proizvodnje konzervi (tačan opis pakovanja potražiti kod firme),
- svježije kupine, borovnice i maline za presovanje,
- duboko zamrznuto voće (maline, jagode, višnje, borovnice, šljive),
- duboko zamrznuti šipak i trnjina,
- očišćene pasterizirane višnje u konzervama 5/1,
- pekmez od šljiva 56 Brix bez šećera (detaljno objašnjenje sorte i pripreme kod firme),
- koncentrirani sok od jabuke i višnje,
- očišćeni, prepolovljeni orasi u vakuumiranom pakovanju od po jedan kg
- med.

B & K Agrarmarketing GmbH

Max-Eyth-Str. 36, 73230 Kirchheim unter Teck

Telefon: 00 49 7021 922710

Telefaks: 00 49 7021 75994

E-mail: Bimberg.BundK@web.de

Kontakt osoba: Michael Bimberg

Njemačka firma koja se bavi trgovinom drveta traži dobavljače.

Holzgroßhandel Weidauer

Am Brethaus 1, 08312 Lauter

Telefon: 00 49 3771 55040

Telefaks: 00 49 3771 550430

Firma traži saradnju u metalo-prerađivačkoj industriji za potrebe njemačkog tržišta: **proizvođače staklenih fasada, zimskih vrtova, uređaja za izloge, prozora i vrata od čelika i aluminija.**

Pomoć USAID-a Davanje kreditnih garancija

Novina u pomoći USAID-a je davanje kreditnih garancija poduzećima iz oblasti drvne industrije, istakao je Roberta Moore, konsultant USAID-a, koji je sa svojim suradnicima posjetio P/GKFBiH, 13. februara.

USAID je zainteresiran za oblast drvne industrije i rade na razvoju klastera, tj. uvezivanju firmi. Nude konsalting usluge (oko 30 firmi u opticaju) u proizvodnji finalnih proizvoda od drveta, a rade i na projektu upravljanja drvnim otpadom za proizvodnju energije. Razgovaralo se o finansijskoj pomoći USAID-a poduzećima iz ovih oblasti prilikom predstavljanja na inosajmovima koji su od značaja za drvenu industriju.

Š. A.

Sajmovi

Međunarodni sajam lova i ribolova Jagen und Fischen održat će se u Minhenu od 08. 04. do 12. 04. 2003. godine.

* * *

U italijanskom gradu Trstu, od 11. do 13. aprila 2003. godine, održat će se sajam pod nazivom "BIO CASA - Eco-Housing, okoliš i obnovljiva energija".

Za više detalja obratiti se na adrese: info@fiera.trieste.it ili www.fiera.trieste.it

Š. A.

ZIBA Planungsbüro für Metallbau

Meersburger Str. 27, 88690 Uhldingen

Telefon: 00 49 7556 966161

Telefaks: 00 49 7556 966162

E-mail: eziba@web.de

Trgovačka firma **namještajem** traži:

1. trgovačkog zastupnika ili
2. saradnika sa poznavanjem navedene branše i njemačkog jezika koji će izgraditi i organizovati prodajnu mrežu, izlaganje na sajmovima i direktno saradivati sa klijentima.

Impex - Industrievertretung

Wittbrietzener Str. 7, 14547 Elsholz

Telefon: 00 49 172 3014937

Telefaks: 00 49 33204 41707

E-mail: wohlfromm@aol.com

Kontakt osoba: Holger Wohlfromm

Poslovni kontakti sa bh. firmama

Firma WIRTHS GmbH iz Ennepetala/Germany traži firme u BiH koje se bave proizvodnjom i prodajom novih ili rabljenih alatnih mašina (glodalica, strugova, bušilica, brusilica itd), kao i mašina za obradu limova.

Za sve dodatne informacije:

Telefon: + 49(0) 23 33 7 90 50

Telefaks: + 49 (0) 23 33 7 28 69

E-mail: sailes@wirths.net

website: w.w.w.wirths.net

Preko advokatske kancelarije Giuseppe Bonnani iz Terama, primili smo informaciju da italijanska firma koja se bavi proizvodnjom mehaničkih mašina sa numeričkom kontrolom želi suradnju sa firmom iz BiH u obliku «joint venture».

Molim da se zainteresirani jave na adresu:

Ambasada BiH u Italiji, Rim

Telefon: + 39 06 397 42 817

Telefaks: + 39 06 390 30 566

E-mail: bkesic@libero. it

Narodno Grijanje

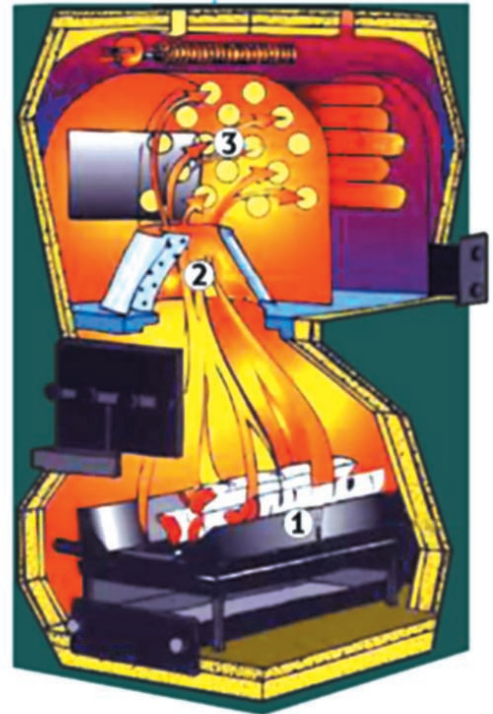

Narodno Grijanje doo bavi se proizvodnjom i montažom toplotnih agregata za toplovodno centralno grijanje, kao i montažom kompletnog sistema radijatorskog grijanja. Naglasak poslovanja stavlja na proizvode koji koriste domaće izvore energije, tj. drvo, električnu energiju noćne tarife, te sunčevu energiju. Riječ je o ekološki opravdanoj, obnovljivoj i prihvatljivoj energiji u sistemu centralnog grijanja, što rezultira jeftinim i čistim grijanjem, koje je prihvatljivo širokom krugu korskornika.

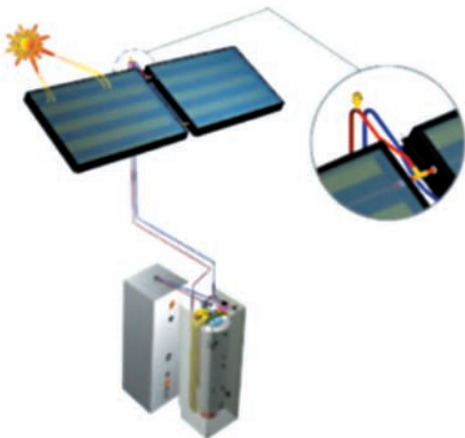
Narodno Grijanje doo posluje u saradnji sa dvije švedske firme. Saradnja se odnosi na projekte proizvodnje modernih kotlova s 90 odsto mogućnošću iskorištenja energeta (drvo), spremnika za akumulaciju tople vode, te nove generacije solarnih kolektora.

Tzv. moderni kotlovi pod nazivom KOMBI HIT rade na bazi potpunog sagorijevanja energenta (posjeduju mogućnost priključenja na pet različitih izvora energije, mi obrađujemo korištenje drveta) u dvije faze. U prvoj se energent - drvo sagorijeva u iznosu od 30 odsto, kao što je slučaj u svim dosadašnjim - tradicionalnim kotlovima. Dimovi koji nastaju prilikom prvog sagorijevanja, a koji bi, inače, kao otpad bili pušteni u atmosferu, dopijevaju u jednu posebno načinjenu komoru - konus, gdje pomoću dodavanja zraka sagorijevaju, tako da se energent - drvo iskoristi u iznosu od 90 do 95 odsto.

Solarni kolektori, osim što omogućavaju izobilje besplatne tople vode u periodu od sedam mjeseci godišnje, pomažu u sistemu centralnog grijanja. Specijalnom tehnologijom pripremaju toplu vodu u spremnicima za akumulaciju, tako da stvarni izvor energije treba manje snage za zagrijavanje tople vode u spremnicima.

Ovi proizvodi - KOMBI HIT i solarni kolektori zajedno sa spremnicima za akumulaciju tople vode predstavljaju novi projekt firme Narodno Grijanje. Projekt pod nazivom "mini kotlovnica" odnosi se na zagrijavanje stambenih zgrada, sportskih dvorana, hotela, motela, proizvodnih hala itd, a već posjeduje interesante. Prva realizacija mini kotlovnice odvija se u Zenici u stambenoj zgradi sa 30 stanova. Stanari postaju vlasnici kotlovnice, a Narodno Grijanje će održavati grijanje i toplu sanitarnu vodu. Riječ je o jednom perspektivnom projektu zagrijavanja na ekološki način s naglaskom na ekonomičnost u čiju korist govori sama činjenica da KOMBI HIT peći koriste tri puta manje energenta za isti efekt zagrijavanja, kao i činjenica da je sunčeva energija besplatna.

Prvobitna proizvodnja i montaža, koje su bile usmjerene na BiH, proširile su se na susjedne zemlje, tj. R Hrvatsku, SR Jugoslaviju i R Sloveniju. Firma biježi veliki porast izvoza datih proizvoda u navedene zemlje, kao i porast potražnje kako na domaćem tako i na inostranom tržištu, čime stalno proširuje svoje tržišno učešće.

Zanimljivo je da će Narodno Grijanje u 2003. godini ostvariti izvoz od 20.000 komada spremnika za akumulaciju tople vode u Švedsku. Prema biznis planu našeg švedskog poslovnog partnera, u narednoj, 2004. godini očekuje se porast izvoza za dva puta.

U svojoj ekspanziji Narodno Grijanje samo u 2003. godini planira zaposliti dodatnih 50 do 100 radnika.

Iz apoteka

Mjerači pritiska

Sve je manje domova koji u svojoj kućnoj apoteci nemaju barem neku vrstu mjerača krvnog pritiska. Klasični, živini ili aneroidni (tzv. na pero) se sve više potiskuju digitalnim tlakomjerima. Još uvijek, neopravdano, vladaju određene nedoumice oko preciznosti ove vrste aparata. Naravno, kvalitet, kao i za sve proizvode, zavisi od proizvođača i standarda koji su zadovoljeni. I ovdje valja napomenuti da je poštivanje uputa za rukovanje od važnosti za pouzdane rezultate mjerenja.

Postoji niz kvalitetnih aparata koji se mogu naći na našem tržištu. Jedan takav iz naše ponude, koji je

idealan za osobe koje se tek uvode u antihipertenzivnu terapiju, jeste "Klock". Pored toga što ima mogućnost memorisanja 50 rezultata mjerenja, podešava do pet puta dnevno alarm koji vas podsjeća na uzimanje terapije ili mjerenje pritiska.

Test na trudnoću

U planiranju porodice značajno je u svojoj kućnoj apoteci imati i test za određivanje trudnoće. Ovi testovi su pristupačni i, koristeći priloženo uputstvo, jednostavno se mogu koristiti i u kući.

Ovdje smo pokušali izdvojiti neke, po našem mišljenju, bitne proizvode. Na žalost, premalo je prostora za detaljniji opis svih interesantnih aparata kao i testova koji su se do jučer smatrali testovima budućnosti.

Mr ph. Maja KNEŽEVIĆ

CJENOVNIK

REKLAMNOG PROSTORA

(za Glasnik)

Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH nudi reklamni prostor u Glasniku po popularnim cijenama:

	EURO	KM
1. Zadnja strana Glasnika - kolor	210	400
2. Druga i predzadnja strana Glasnika - kolor	160	300
3. Strana u knjižnom bloku - crno-bijela	110	200
4. Polovina strane u knjižnom bloku - crno-bijela	80	150
5. Četvrtina strane u knjižnom bloku - crno-bijela	60	100
6. Vinjeta u knjižnom bloku - crno-bijela	30	50

Pored navedenog, nudi se i mogućnost reportažno-promotivnih stranica čija cijena se dogovara u zavisnosti od količine materijala i broja stranica.

Materijal za izradu oglasa obezbjeđuje oglašivač, dok design i pripremu vrši design studio koji vrši tehničko uređenje Glasnika.

Oglas se objavljuje po izvršenoj uplati ugovorenog iznosa. Za korištenje reklamnog prostora u Glasniku potpisuje se pisani ugovor između oglašivača i ovlaštenog izdavača.

Za višekratne oglase odobrava se popust od 10 odsto.

Cijena oglasnog prostora za inopartnere uvećava se za 30 odsto plus iznos potreban za izmirenje bankarskih troškova.

Korištenje reklamnog prostora daje vam mogućnost da ga pročita više od 1.300 privrednih subjekata koji primaju Glasnik Komore.